

Ю. Л. Юринець,
кандидат юридичних наук, доцент

А. В. Свінцицька,
студентка

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОГО КОСМІЧНОГО АГЕНТСТВА УКРАЇНИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Розглядається історичний аспект адміністративно-правового регулювання статусу Державного космічного агентства України. Послідовно розглянуті відповідні нормативно-правові акти, з'ясовуються недоліки та суперечливості такого регулювання.

Ключові слова: космічна діяльність, адміністративно-правовий статус, центральні органи виконавчої влади.

Ю. Л. Юринец, А. Свинцицкая

Административно-правовой статус Государственного космического агентства Украины: историко-правовой аспект

Рассматривается исторический аспект административно-правового регулирования статуса Государственного космического агентства Украины. Последовательно рассмотрены соответствующие нормативно-правовые акты, выясняются недостатки и противоречивости такого регулирования.

Ключевые слова: космическая деятельность, административно-правовой статус, центральные органы исполнительной власти.

Y. Yurinets, A. Svintsitskyi

Administrative and legal status of the State Space Agency of Ukraine: historical and legal aspect

The historical aspect of the administrative and legal regulation of the State Space Agency of Ukraine status. Consistently considered appropriate regulations, it turns out the shortcomings and contradictions of such regulation.

Key words: space activities, administrative and legal status, central executive bodies.

Постановка проблеми та її актуальність.

Космічні дослідження здійснюються у багатьох країнах світу. Однак для ефективної організації цієї діяльності потрібне належне державне регулювання.

Згідно ст. 4 Закону України (далі – ЗУ) від 15.11.1996 р. № 502/96-ВР «Про космічну діяльність» [1], однією з основних засад космічної діяльності в Україні визначене державне регулювання. У ст. 6 цього закону (в редакції від 16.10.2012 р.) передбачається, що державне регулювання у цій сфері здійснюється через ЦОВВ. На кінець 2016 р. адміністративно-правовий статус ЦОВВ у цій сфері визначається

Положенням [2]. Відповідно до п. 2 цього Положення, ДКАУ є ЦОВВ, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) та який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері космічної діяльності. Отже, Агентство поєднує у собі повноваження ЦОВВ як щодо формування, так і щодо реалізації державної політики у сфері космічної діяльності. Однак історично так було не завжди. Так, вперше в Україні ЦОВВ у сфері космічної діяльності був створений Указом [3]. На виконання цього Указу КМУ прийняв Положення [4], яке вперше регламентувало адміністративно-правовий статус

ЦОВВ у сфері космічної діяльності. Прийняте 01.06.1992 р., тобто до запровадження ЗУ [1] чи іншого спеціального закону [5, с. 14], Положення [4] не ґрунтувалося на міцній законодавчій базі й неодноразово піддавалося змінам чи замінам на інший акт.

Як зазначається у монографії [6, с. 86], в Україні, в історичному контексті, зміни у структурі ЦОВВ носили непослідовний характер, не спираються на доктринальні та концептуальні напрацювання, зокрема, на офіційно схвалену Концепцію адміністративної реформи в Україні [7]. Це призводило до постійних, іноді необґрунтованих змін у системі ЦОВВ, що спричиняло негативний вплив на їх діяльність.

Отже, актуально дослідити, у якій мірі ця закономірність стосувалася ЦОВВ у сфері космічної діяльності, з наступною оцінкою впливу цього чинника на ефективність його діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемам правового регулювання космічної діяльності в Україні присвячена низка робіт. Як зазначає І. П. Андрушко, розширення і виокремлення правової регламентації, пов'язаної з дослідженням і використанням космічного простору, викликало до життя розгалужену систему правових норм, яка може розглядатися як космічне законодавство [5, с. 15]. Н. Р. Малишева [8, 9] системно розробляла засадничі принципи міжнародного та національного космічного права. Ю. З. Драпайло вважає, що вести мову про наявність в Україні самостійної галузі космічного права ще зарано [10, с. 382]. Натомість у статтях [10, 11, 12] розглядаються переважно економічні аспекти функціонування космічної галузі України. Отже, питання адміністративно-правового регулювання системи публічного управління в космічній галузі залишаються недослідженими. Таким чином, **метою статті** є формування загально-теоретичної характеристики адміністративно-правового статусу Державного космічного агентства України, з урахуванням історико-правового аспекту.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося вище, першим нормативним актом, що регулює сферу публічного управління у космічній галузі, був Указ [3]. У цьому Указі було вперше визначені назва та статус Агентства – НККАУ

при КМУ. У п. 2 цього Указу були також вперше сформульовані завдання Агентства, які, очевидно, на той момент розглядалися як ключові у цій сфері і які будуть досліджуватися нижче у порівнянні з іншими актами.

На виконання Указу [3] КМУ прийняв Положення [4], яке, як зазначено вище, вперше регламентувало адміністративно-правовий статус ЦОВВ у сфері космічної діяльності та яке визначало такий ЦОВВ як Національне космічне агентство України (далі – НККАУ) при КМУ. Натомість, за відсутності спеціального закону щодо космічної діяльності, Положення [4] було позбавлене міцного законодавчого підґрунтя, лише у загальних рисах окреслювало адміністративно-правовий статус Агентства і неодноразово піддавалося змінам чи замінам на інший акт. Перелік ключових нормативно-правових актів (далі – НПА), в контексті врегулювання адміністративно-правового статусу в частині назви, наведений у таблиці 1. Наведені дані свідчать про те, що правове регулювання адміністративно-правового статусу ЦОВВ у сфері космічної діяльності носить непослідовний і навіть колізійний характер, коли протягом одного періоду часу діють НПА різних видавників (і навіть одного видавника), які по-різному, суперечливо, вирішують питання адміністративно-правового статусу. Зокрема, як видно з таблиці, у певні періоди часу одночасно діяли Положення [4] і [16]; [16] і [18]; [19] і [2], які попарно по-різному регулюють адміністративно-правовий статус, починаючи з назви. Більше того, Положення [19] рахується чинним і дотепер (кінець 2016 р.), незважаючи на прийняття Положення [2].

Суперечності, описані вище, пов'язані із тим, що українське право системно не вирішило питання узгодження прийняття/скасування підзаконних НПА у випадку перерозподілу конституційних повноважень між Президентом і КМУ. В результаті суб'єкт нормотворення, що отримав повноваження, приймає своє Положення, а суб'єкт, який втратив відповідні повноваження, не поспішає скасувати свої застарілі акти. Це чітко проглядається з дат, наведених у табл. 1, які практично співпадають з прийняттям (відновленням) редакцій Конституції України: прий-

няття першої Конституції незалежної України 28.06.1996 р.; конституційна реформа від 08.12.2004 р.; конституційна контрреформа 30.09.2010 р.; відновлення 22.02.2014 р. законної редакції Конституції України від 08.12.2004 р.

Варто зазначити, що якщо описані вище суперечності об'єктивно пов'язані з недоліками правового регулювання, то інші ситуації пов'язані виключно із правовим нігілізмом чи службовою недбалістю видавників. Серед них слід вказати на такі ситуації. По-перше, досі вважається чинним Указ [3], хоча після цього приймалося, як мінімум, 3 Укази ([16, 17, 19]),

що суттєво змінюють адміністративно-правовий статус Агентства. По-друге, Указом [17] від 09.12.2010 р. змінена назва Агентства з Національного на Державне. Однак тільки 08.04.2011 р. прийняте нове Положення, в якому назва Агентства використовується в редакції Указу [17]. Більше того, перейменування на підставі Указу [17] суперечило ЗУ [1], де Агентство продовжувалося називатися «Національне». Тільки ЗУ [15] (набрав чинності 06.01.2012 р.) назва «Національне» змінене на нейтральне «ЦОВВ з питань космічної діяльності». Тобто, закон підігнали під підзаконний акт.

Таблиця 1

Правові акти в контексті врегулювання адміністративно-правового статусу ЦОВВ у сфері космічної діяльності в частині назви

За ЗУ [1] (з урахуванням змін)			За положеннями (підзаконними актами)				
Назва ЦОВВ	Початок періоду	Кінець періоду, підстава	Видавець	Джерело	Назва ЦОВВ	Початок періоду	Кінець періоду, підстава
			Президент	[3]	НКАУ	29.02.1992	–
			КМУ	[4]	НКАУ при КМУ	01.06.1992	18.05.1998 [14]
НКАУ	15.11.1996	06.01.2012 [15]					
			Президент	[16]	НКАУ	22.07.1997	09.12.2010 [17]
			Президент	[17]	ДКАУ	09.12.2010	–
			КМУ	[18]	НКАУ	13.12.2006	14.05.2015 [2]
			Президент	[19]	ДКАУ	08.04.2011	–
ЦОВВ з питань космічної діяльності	06.01.2012	11.12.2012 [20]					
ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері космічної діяльності	11.12.2012	–					
ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері космічної діяльності							
			КМУ	[2]	ДКАУ	14.05.2015	–

Варто зазначити, що такі суперечності значно ускладнюють правове регулювання, створюючи штучні колізії. Правда в теорії права вва-

жається, що у випадку наявності норм однакового рівня, які по-різному врегульовують одні й ті самі питання, підлягають застосуванню нор-

ми, що набрали чинності пізніше, чи прийняті пізніше тощо [21]. Однак, по-перше, це правило законодавчо не оформлене і тому необов'язкове для застосування, по-друге, у випадку колізії Указу Президента та Постанови КМУ незрозуміло, яка норма вище, з огляду на розподіл повноважень. Зазначене створює свавілля у правозастосуванні.

Слід при цьому врахувати, що вказані колізії стосуються не тільки (і, можливо, не стільки) назви, скільки інших складових адміністративно-правового статусу, зокрема, загальної характеристики статусу та сукупності повноважень. У таблиці 2 наведені порівняння загальної характеристики статусу ЦОВВ у сфері космічної діяльності за різними НПА та у різний період часу. При цьому джерела інформації та прийняті часові періоди відповідають наведеному у таблиці 1.

Наведені дані свідчать про те, що, як вже зазначено вище, різні НПА, які різним чином надають загальної характеристики статусу ЦОВВ у сфері космічної діяльності, перетина-

ються у часі. Це стосується, зокрема, попарно Положень [4] та [16]; [16] та [18]; [18] та [19]; [19] та [2]. При цьому попарне порівняння характеристики статусу, викладеної у відповідних рядках, свідчить про різну, іноді дуже відмінну одна від одної характеристику статусу. При цьому попарне порівняння характеристики статусу, викладеної у відповідних рядках, свідчить про різну, іноді дуже відмінну одна від одної характеристику статусу. Тобто, як і у описаному вище випадку назви, в один і той же період часу діяли суттєво різні характеристики статусу. Натомість принципово, що їх об'єднує, це визначення Агентства як ЦОВВ.

Аналогічна ситуація складається із завданнями. Так, наприклад, вже згадувалося, що у період з 22.07.1997 р. по 18.05.1998 р. одночасно діяли і Указ [3], і Положення [16], при чому обидва акти видавав один орган – Президент України. Однак у цих документах завдання Агентства визначалися геть по іншому, що можна порівняти з таблиці 3.

Таблиця 2

Загальна характеристика статусу ЦОВВ у сфері космічної діяльності

№ п/п	Джерело	Період часу	Загальна характеристика статусу
1.	[4]	01.06.1992 – 18.05.1998	НКАУ є центральним органом державної виконавчої влади, підвідомчим КМУ. Агентство забезпечує розробку та реалізацію державної політики у галузі дослідження й використання космічного простору і несе відповідальність за ефективне використання відповідного наукового та науково-технічного потенціалу України
2.	[16]	22.07.1997 – 08.04.2011	НКАУ є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує реалізацію державної політики у галузі космічної діяльності, здійснює керівництво дорученою йому сферою управління, несе відповідальність за стан її розвитку. Діяльність НКАУ спрямовується і координується КМУ
3.	[18]	13.12.2006 – 14.05.2015	НКАУ є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності та несе відповідальність за стан її розвитку. Діяльність НКАУ спрямовується і координується КМУ
4.	[19]	08.04.2011 (не скасоване)	ДКАУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМУ. ДКАУ входить до системи органів виконавчої влади, є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері космічної діяльності
5.	[2]	14.05.2015 по теперішній час	ДКАУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМУ та який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері космічної діяльності.

Порівняння завдань НКАУ за Указом [3] та Положення [16]

Завдання за пунктом 2 Указу [3]	Завдання за пунктом п. 3 Положення [16]
Розробка концептуальних основ державної політики в галузі дослідження і використання космічного простору	Розробка концептуальних основ державної політики в галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях та в інтересах безпеки держави
Підготовка пропозицій та рекомендацій Президенту України і КМУ з питань дослідження і використання космічного простору	
Координація діяльності органів державної виконавчої влади, науково-дослідних установ, підприємств і організацій космічної галузі з питань організації та проведення космічних робіт	Забезпечення організації і розвитку космічної діяльності в Україні та під юрисдикцією України поза її межами
	Сприяння підвищенню обороноздатності держави та національної безпеки з використанням космічних засобів
Організація міжнародного та міждержавного співробітництва і здійснення контролю за дотриманням міжнародно-правових норм з питань дослідження і використання космічного простору	Розвиток співробітництва України з іншими державами та міжнародними організаціями у космічній галузі
Організація робіт фундаментального та прикладного характеру в космічній галузі	Розроблення й реалізація пропозицій щодо наукового, виробничо-технічного та фінансово-економічного розвитку космічної галузі
Фінансування робіт по дослідженню і використанню космічного простору	

Зазначимо, що у Положення [16], на виконання норм ЗУ [1], вперше згадується про роль космічної діяльності в підвищенні обороноздатності та національної безпеки України.

Більш розгалужене порівняння завдань і повноважень за різними НПА в історичному контексті може бути предметом подальших наукових розвідок.

Отже, знаходить своє підтвердження, що у сфері космічної діяльності зміни щодо ЦОВВ носили непослідовний, певною мірою хаотичний характер. Як зазначається у монографії [6, с. 86], це не тільки не сприяє подоланню бюрократизму, а навпаки, приводить до його посилення. Зокрема, знижується загальний рівень компетентності, оскільки кваліфіковані спеціалісти не можуть і не хочуть працювати у таких нестабільних умовах, втрачаються позитивні напрацювання попередників. З іншого боку, постійні реорганізації створюють більше шансів

залишитися на роботі тим, хто краще догоджає «начальству». За таких умов годі сподіватися на підвищення якості роботи державного апарату та її законності.

Варто зазначити, що описане адміністративно-правове регулювання віддзеркалює недбале ставлення української влади до розвитку космічної діяльності, що знаходить відображення і в її негативних результатах і є також відображенням недбалого ставлення до самого Агентства як уповноваженого органу влади. Так, Ю. В. Бухун вказує, що обмежене державне фінансування продемонструвало свою неспроможність розвивати галузь [12, с. 254-255]. О. Є. Джур зазначає, що у 2013 р. в Україні було виділено на розвиток космічної галузі біля 10 млн. грн., в той час як в Росії – 5 млрд. дол. Крім того, Україна до сих пір не є членом Європейського космічного агентства, що обмежує країну в європейських замовленнях [11].

Висновки.

1. Адміністративно-правове регулювання у сфері космічної діяльності започатковане Указом від 29.02.1992 р. [3] та прийнятим на його розвиток Положенням від 01.06.1992 р. [4]. Але ці акти не ґрунтувалися на міцній законодавчій базі й неодноразово піддавалися змінам чи замінам на інші акти. Натомість Державне (до 09.12.2010 р. – Національне) космічне Агентство мало постійний статус центрального органу виконавчої влади.

2. Адміністративно-правове регулювання у сфері космічної діяльності характеризується непослідовністю, що свідчить про відсутність концепції розвитку галузі. Тому підзаконні акти, що приймалися, часто носили суб'єктивний характер, суперечили один одному, а подекуди і нормам закону. Запропонований у ЗУ [20] розподіл повноважень між ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері космічної діяльності, та ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері космічної діяльності, залишився формальним, оскільки обидві групи повноважень продовжує виконувати єдине Державне космічне агентство України.

3. Недоліки в публічному управлінні галуззю відбиваються і на недостатньому бюджетному, фінансовому та господарському управлінні.

Література

1. *Про космічну діяльність*: Закон України від 15.11.1996 р. № 502/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 1. – Ст. 2.

2. *Положення про Державне космічне агентство України*: затв. Постановою КМУ від 14.05.2015 р. № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-%D0%BF#n9>

3. *Про створення Національного космічного агентства України*: Указ Президента України від 29.02.1992 р. № 117 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/117/92>

4. *Положення про Національне космічне агентство України при Кабінеті Міністрів України*: затв. Постановою КМУ від 01.06.1992 р. № 304

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/304-92-%D0%BF>

5. *Андрушко І. П.* Космічне право: поняття та зміст: автореф. дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 / І. П. Андрушко. – К., 2006. – 19 с.

6. *Белкін Л. М.* Забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади: адміністративно-правовий вимір / Л. М. Белкін. – Ужгород: Бреза, 2014. – 552 с.

7. *Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні*: Указ Президента України від 22.07.1998 р. № 810/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/810/98>

8. *Малишева Н. Р.* Космічне право: перспективи розвитку в міжнародному і національно-правовому контекстах / Н. Р. Малишева // Вісник Академії правових наук України. – 2003. – № 2-3. – С. 335-349.

9. *Малишева Н. Р.* Стан та перспективи розвитку наукових досліджень у галузі космічного права / Н. Р. Малишева // Правова держава. – 2014. – Вип. 25. – С. 226-254.

10. *Драпайло Ю. З.* Щодо нових напрямів господарсько-правового регулювання (на прикладі космічної діяльності) / Ю. З. Драпайло // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип. 64. – С. 381-388.

11. *Джур О. Є.* Державне регулювання підприємств космічної галузі України: нові реалії та виклики / О. Є. Джур // Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – 2015. – № 1. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3748>

12. *Бухун Ю. В.* Забезпечення ефективного фінансування підприємств космічної галузі України / Ю. В. Бухун // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 254-258.

13. *Про зміни та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Президента України*: Указ Президента України від 27.01.1999 р. № 70/99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/70/99>

14. *Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань діяльності Національного космічного агентства*: Постанова КМУ від

18.05.1998 р. № 682 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/682-98-%D0%BF>

15. *Про внесення змін до Закону України «Про космічну діяльність»*: Закон України від 09.12.2011 р. № 4102-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 28. – Ст. 308.

16. *Положення про Національне космічне агентство України*: затв. Указом Президента України від 22.07.1997 р. № 665/97 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/665/97>

17. *Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади*: Указ Президента України від 09.12.2010 р. № 1085/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>

18. *Положення про Національне космічне агентство України*: затв. Постановою КМУ від 13.12.2006 р. № 1722 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1722-2006-%D0%BF>

19. *Положення про Державне космічне агентство України*: затв. Указом Президента України від 08.04.2011 р. № 442/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442/2011>

20. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України... // Відомості Верховної Ради України*. – 2014. – № 5. – Ст. 62.

21. *Малишев Б. В.* Застосування норм права (теорія і практика): навч. посіб. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк. – К.: Реферат, 2010. – 260 с.

References

1. *Pro kosmichnu diyalnist: Zakon Ukraini // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukraini (VVR)*. – 1997. – № 1. – Ст. 2.

2. *Polozhennya pro Derzhavne kosmichne agentstvo Ukraini: zatv. Postanovoyu KМУ vid 14.05.2015 r. № 281 [Elektronniy resurs]*. – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-pn9>

3. *Pro stvorennya natsionalnogo kosmichnogo agentstva Ukraini: Ukaz Prezidenta Ukraini vid 29.02.1992 r. № 117 [Elektronniy resurs]*. –

Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/117/92>

4. *Polozhennya pro natsionalne kosmichne agentstvo Ukraini pri Kabineti Ministriv Ukraini: zatv. Postanovoyu KМУ vid 01.06.1992 r. № 304 [Elektronniy resurs]*. – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/304-92-p>

5. *Andrushko I. P.* Kosmichne pravo: ponyattya ta zmist: avtoref. dis... kand. yurid. nauk: spets. 12.00.01 / I. P. Andrushko. – К., 2006. – 19 s.

6. *Belkin L. M.* Zabezpechennya zakonnosti v diyalnosti organiv vikonavchoyi vladi: administrativno-pravoviy vimir. – Uzhgorod: Breza, 2014. – 552 s.

7. *Pro zahodi schodo vprovadzhennya kontseptsiyi administrativnoyi reformi v Ukraini: Ukaz Prezidenta Ukraini vid 22.07.1998 r. № 810/98 [Elektronniy resurs]*. – Rezhim dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/810/98>

8. *Malisheva N. R.* Kosmichne pravo: perspektivi rozvitku v mizhnarodnomu i natsionalno-pravovomu kontekstah / N. R. Malisheva // *Visnik Akademiyi pravovih nauk Ukraini*. – 2003. – № 2-3. – S. 335-349.

9. *Malisheva N. R.* Stan ta perspektivi rozvitku naukovih doslidzhen u galuzi kosmichnogo prava / N. R. Malisheva // *Pravova derzhava*. – 2014. – Vip. 25. – S. 226-254.

10. *Drapaylo Yu. Z.* Schodo novih napryamiv gospodarsko-pravovogo reguluyuvannya (na prikladi kosmichnoyi diyalnosti) / Yu. Z. Drapaylo // *Aktualni problemi derzhavi i prava*. – 2012. – Vip. 64. – S. 381-388.

11. *Dzhur O. E.* Derzhavne reguluyuvannya pidpriemstv kosmichnoyi galuzi ukraini: novi realiyi ta vikliki / O. E. Dzhur // *Efektivna ekonomika [Elektronniy resurs]*. – 2015. – № 1. – Rezhim dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3748>

12. *Buhun Yu. V.* Zabezpechennya effektivnogo flnansuvannya pidpriemstv kosmichnoyi galuzi ukraini / Yu. V. Buhun // *Ekonomichniy forum*. – 2016. – № 2. – S. 254-258.

13. *Pro zmini ta viznannya takimi, scho vtratili chinnist, deyakih aktiv Prezidenta Ukraini: Ukaz Prezidenta vid 27.01.1999 r. № 70/99 [Elektronniy resurs]*. – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/70/99>

14. *Pro viznannya* takimi, scho vtratili chinnist, deyakih postanov Kabinetu Ministriv Ukrayini z pitan diyalnosti natsionalnogo kosmichnogo agentstva: Postanova KМУ vid 18.05.1998 r. № 682 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/682-98-p>

15. *Pro vnesennya* zmin do Zakonu Ukrayini «Pro kosmichnu diyalnist»: Zakon Ukrayini // VVR. – 2012. – № 28. – St. 308.

16. *Polozhennya* pro Natsionalne kosmichne agentstvo Ukrayini: zatv. Ukazom Prezidenta Ukrayini vid 22.07.1997 r. № 665/97 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/665/97>

17. *Pro optimizatsiyu* sistemi tsentralnih organiv vikonavchoyi vladi: Ukaz Prezidenta Ukrayini vid 09.12.2010 r. № 1085/2010 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>

18. *Polozhennya* pro Natsionalne kosmichne agentstvo Ukrayini: zatv. Postanovoyu KМУ vid 13.12.2006 r. № 1722 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1722-2006-p>

19. *Polozhennya* pro Derzhavne kosmichne agentstvo Ukrayini: zatv. Ukazom Prezidenta Ukrayini vid 08.04.2011 r. № 442/2011 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442/2011>

20. *Pro vnesennya* zmin do deyakih zakonodavchih aktiv Ukrayini... // VVR. – 2014. – № 5. – St. 62.

21. *Malishev B. V.* Zastosuvannya norm prava (teoriya i praktika): navch. posib. / B. V. Malishev, O. V. Moskalyuk. – K.: Referat, 2010. – 260 s.